herpy

VARANER

Peach-throated monitor

Varanus jobiensis

Varanus jobiensis er en mellemstor, dagaktiv varan fra regnskoven på New Guinea og de nærliggende øer, kendt for sin hvidgule til røde strube. Arten bliver op til omkring 120 cm, graver gerne og har brug for et rummeligt, fugtigt og varmt terrarie. Den hører til hos den erfarne holder, og kun få dyr i handlen er opdrættede.

Familie: Varanidae Tidligere navn: *Varanus karlschmidti; Varanus indicus jobiensis* Udgivet 15. november 2026

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**100-120 cm** total længde inkl. hale
Levetid	**10-15 år**
Aktiv	**Dag**
Levevis	**Jordboende og gravende**
Biotop	**Regnskov**
Sværhedsgrad	**Erfaren**

PASNING

Min. terrarie	**240 × 90 × 200 cm** L × B × H til 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**26-29 °C**
Hotspot	**35-54 °C**
Temperatur, nat	**23-25 °C**
Luftfugtighed	**60-80 %**
Vand	**Vandskål**
UVB	**Anbefalet** Ferguson-zone 3
Kost	**Insekter og hvirveldyr**
Holdes	**Enkeltvis eller parvis**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kuldstørrelse	**3-5 æg**
Inkubation	**179-181 dage** ved 29-32 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Appendiks II**
EU-bilag	**Bilag B**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Arten står som alle varaner, der ikke er strengere listet, på CITES liste II og i bilag B i EU's forordning om handel med vilde dyr, så køb og salg kræver dokumentation for lovlig oprindelse (CITES-papirer eller EU-dokumenter). Den er ikke blandt de fem varaner, som private ikke må holde i Danmark ifølge bekendtgørelse nr. 1261 af 17.11.2015, og de almindelige regler for dyrehold gælder derfor.

Om arten

Varanus jobiensis er en slank, mellemstor varan i underslægten *Euprepiosaurus*. Den bliver op til omkring 120 cm inklusive hale. Halen er rund i den første tredjedel og mangler den dobbelte køl, som ses hos mange af slægtningene. Struben er hvidgul til rød. Hannen har en tydelig udbuling ved halens rod og en høj køl midt på halen, som hunnen mangler. Det er den enkleste måde at kønsbestemme dyr på uden dyrlæge.

Arten blev beskrevet i 1932 fra øen Jobi (Yapen) som en underart af *Varanus indicus*. I 1951 blev den beskrevet igen som *V. karlschmidti*, men det navn viste sig at være et yngre synonym, og siden 1991 har arten heddet *V. jobiensis* som selvstændig art. Arten lever side om side med *V. indicus* og *V. doreanus*, og de tre går hinanden lidt af vejen ved at bruge forskellige dele af skoven. Genetiske undersøgelser peger på, at *V. jobiensis* formentlig er et artskompleks med flere skjulte arter, så dyr fra forskellige øer kan vise sig at høre til hver sin art.

I terrariet er *V. jobiensis* en aktiv art med et kraftigt fodersvar. Den har været holdt i Europa og Nordamerika i flere årtier, men opdræt er sjældent. Det er ikke en varan til begyndere.

Arten er en livslang forpligtelse. Et voksent dyr kræver et terrarie på omkring 2,4 m i længden, kraftig belysning og varme, løbende foderudgifter og tid til dagligt tilsyn. Levetiden i fangenskab er ikke kendt; spændet i boksen er lånt fra beslægtede varaner af samme størrelse. Skal arten holdes, kræver det en plan for pladsen på lang sigt.

Udbredelse og levested

Varanus jobiensis findes på New Guinea, hvor den er fundet i både den indonesiske del (Papua) og i Papua Ny Guinea, og på flere af øerne omkring, bl.a. Yapen, Biak, Waigeo, Salawati og Normanby. Typelokaliteten er Yapen, og dyr fra Sepik-floden i Papua Ny Guinea blev tidligere beskrevet som en egen art. Den er også fundet nær Port Moresby og på sydskråningen af Mount Victory i den nordlige del af landet.

Indbyggerne på New Guinea jager arten til føde. Blandt jægere i Vestpapua er det anslået, at der dræbes tæt på tusind dyr om året til eget forbrug. Arten er ikke vurderet som truet.

> **Oprindelig udbredelse:** Indonesien og Papua Ny Guinea.

LEVESTED

Varanus jobiensis lever i regnskov og skovkanter i lavlandet, fra havniveau og opefter. Angivelserne af den øvre grænse svinger fra 900 til 1.500 m. Den er dagaktiv og lever på jorden i skoven. Klimaet i lavlandet er varmt og fugtigt.

I naturen lever arten mest af insekter, men tager også frøer, andre hvirvelløse dyr og krybdyræg og af og til fisk og små pattedyr.

Pasning

TERRARIET

Et voksent dyr skal have et meget stort terrarie på mindst 240 × 90 × 200 cm (længde × bredde × højde), gerne 240 cm højt, og et par har brug for mere. Jo større, jo bedre, fordi arten er aktiv og bruger hele arealet. Unger på 19-27 cm starter i et lille terrarie på omkring 40 liter, og de flyttes op i takt med, at de vokser.

Bunden er det vigtigste i indretningen. *V. jobiensis* graver ved æglægning og tester fugt og varme ved at grave små huller. Substratet skal derfor være dybt, omkring 45 cm, og bestå af omkring 75 % sand, 20 % muldjord og 5 % fint barkmulch. En bund, der holder på fugten, er afgørende i en regnskovsart. Indret med mange skjul på jorden og højere oppe samt tykke grene at klatre på. Brug kork eller grove grene med godt greb, aldrig glatte grene.

Vand skal være tilgængeligt i en stor og sikker skål eller et lavt bassin, som dyret kan komme i og af. Placér skålen i den køligere ende, så den ikke står under varmelamperne. Dyret skal ikke kunne komme i kontakt med lamperne, og de skal altid være afskærmede. Låger og netlåg skal være forsvarligt sikrede, da varaner er stærke og søger udgange. Ventilationen skal være god, så luften ikke bliver stillestående. Levende planter overlever sjældent varaner, så brug hellere solide kunstplanter, som dyret ikke kan rive i stykker og sluge.

TEMPERATUR

Varanus jobiensis skal have en stor temperaturgradient. Om dagen skal lufttemperaturen være 26-29 °C, og der skal være flere solpladser med overfladetemperaturer på 35-54 °C, opvarmet med 65-90 W udendørs spotlamper. Temperaturerne på solpladserne er overfladetemperatur målt med et IR-termometer, ikke lufttemperatur. Om natten må temperaturen falde til omkring 23-25 °C, som hos beslægtede regnskovsarter fra lavlandet.

Gradienten skal fordeles, så dyret kan vælge mellem varmt og køligt og ikke bliver tvunget til at stå i varmen. Opvarm kun den ene halvdel af terrariet. Undgå keramiske varmelegemer som solplads: de giver intet lys, og en varan, der ikke ser varmekilden, kan let brænde sig på den. Lad lampen pege på en flad sten omkring 40 cm væk, og afskærm alle varmekilder, så dyret ikke kan røre dem. Forbrændinger fra lamper er almindelige hos varaner og kan være dødelige. Et varmekabel skal ligge under den halvdel af terrariet, som skal opvarmes, og være sikret mod gravende dyr.

Læs mere: Varme og temperatur

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Arten kommer fra regnskov, og det skal terrariet afspejle. Sprøjt hele terrariet kraftigt i flere minutter hver dag, fx med en haveslange, så bunden holder sig fugtig. Sigt efter 60-80 % luftfugtighed, som passer til regnskovens klima og til beslægtede arter. Sørg for, at fugten kan svinge, og at bunden ikke bliver konstant våd, så der ikke opstår svamp.

Barkmulch holder fugten bedre end sand og er velegnet til tropiske arter. Brug ikke steril mulch, fordi de naturlige mikroorganismer holder svampevækst nede. Dyret drikker af vandskålen og fra dråber efter sprøjtning. Skift vandet dagligt, for skålen bruges også som bad. Hunnen kan lægge æg i vandskålen og æde dem, så hold øje med skålen, når hun er drægtig.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation

LYS OG UVB

Arten er dagaktiv og har brug for kraftigt lys og UVB. Brug en UVB-kilde med høj intensitet som til andre varaner, fx kviksølvdamplamper, som giver både varme og UV, eller kraftige UVB-rør af høj kvalitet. Sigt efter Ferguson-zone 3. UV-lyset skal ramme dyret direkte uden glas imellem, for glas stopper strålerne.

Giv 14 timers lys og 10 timers mørke hele året. Almindelige lysstofrør er ikke nok, fordi de ikke giver tilstrækkelig lysstyrke, og lavt lys giver sundhedsproblemer for dyret på sigt. Hold mørkt om natten.

Læs mere: Lys og UVB

FODER

I naturen er insekter hovedføden, suppleret med frøer, andre hvirvelløse dyr og krybdyræg. I fangenskab tager dyrene unge mus og kakerlakker (*Blaptica dubia*). Giv et varieret udvalg af insekter som græshopper, fårekyllinger og kakerlakker, suppleret med frøer, hvis de kan skaffes, og med få mus eller kyllingeunger. Gnavere skal ikke være hovedfoder, fordi arten ellers bliver fed, og fedme er et reelt problem hos varaner med god appetit.

Unger tager imod føde efter to dage og kan fodres dagligt med små kakerlaknymfer og hakkede nyfødte mus. Daglig fodring er rigeligt for et voksent dyr uden stor aktivitet, og det kan med fordel fodres sjældnere og gerne jage maden fra en pincet, så det får motion. Hanner kan være meget grådige, så hunnen skal fodres for sig selv. Drys insekter med kalk og vitamin D3 jævnligt og tilsæt et vitamin- og mineralpræparat, fordi insekter fra opdræt mangler næring.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Sikkerhed og håndtering: *Varanus jobiensis* er hurtig og stærk og har kraftige kløer og tænder. Bid og rifter fra kløerne hos et dyr på omkring en meter kan være dybe og skal renses grundigt. Halen er lang, og store dyr skal ikke tages fat i hastigt. Alvorlige skader hos mennesker er ikke kendt. Som alle krybdyr kan varaner bære salmonella, så vask hænder efter hvert besøg i terrariet og efter foderet, og lad ikke dyret gå frit på køkkenborde.

Dyret vænner sig bedst til mennesker, når man nærmer sig roligt fra siden og aldrig griber ned oppefra. Hold håndteringen kort, og lad dyret komme til dig i stedet for at hente det op. Det er en art til observation mere end til daglig håndtering.

Et voksent par kan holdes sammen året rundt uden aggression, og dyrene soler sig ofte sammen. Hannen forfølger hunnen i parringstiden. Arten holdes enkeltvis eller parvis; gruppehold er ikke kendt. To hanner skal ikke holdes sammen. Nye dyr skal i karantæne i mindst seks uger, med fæcesprøver hos en dyrlæge.

Læs mere: Karantæne og hygiejne

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Kønnet kan ses på halen: hannen har en tydelig udbuling ved halerodens hemipenis-lommer og en høj køl midt på halen, mens hunnen mangler begge dele. Sondering, som bruges hos slanger, er ikke pålidelig hos varaner, fordi hunnen har en tilsvarende lomme (hemiklitoris). Sikker kønsbestemmelse kræver en dyrlæge med endoskop.

Alderen ved kønsmodenhed er ikke kendt. Et voksent par kan holdes sammen året rundt. Brug kun dyr af god vægt til avl, og tag højde for, at hannen kan være grådig og stjæle hunnens mad.

PARRING

Parringen hos *Varanus jobiensis* kan begynde i august, efter at parret har været sammen i et års tid. Hannen nærmer sig hunnen, tungeflikker hurtigt på hendes hoved og bagben og ryster hovedet fra side til side, og han forfølger hende, til hun giver sig. Parret parrer sig flere gange om dagen i 12 dage, og hver parring varer fra 10 minutter til en time. Der er ingen vinterhvile, og temperaturen holdes uændret hele året.

Efter parringen mister hannen interessen. Hunnen bliver tydeligt tykkere, søger varmere solpladser end normalt og ligger i mærkelige stillinger, hvor hun løfter bugen op fra underlaget. Det er pålidelige tegn på, at hun er drægtig.

Læs mere: Vinterhvile og årstider

ÆGLÆGNING OG KULD

Hunnen af *Varanus jobiensis* lægger 3-5 æg, og hun kan æde nogle af dem; rester af ædte æg kan ligge i vandskålen. Æggene lægges om natten, godt tre uger efter parringen. Forinden testgraver hunnen små huller og stikker snuden ned i bunden. Selv med en æglæggekasse kan hun lægge æggene i bunden af terrariet, omkring 10 cm nede ved omkring 30 °C. Æggene er omkring 6 cm lange og 3 cm brede og vejer omkring 24-25 g. En hun kan lægge flere kuld, men intervallet mellem dem er ikke kendt. Stil en grave- eller æglæggekasse med fugtig jord, og regn med, at hunnen graver, hvor hun vil.

INKUBATION

Æggene ruges i en lukket plastikboks på omkring 3 liter med fugtig vermiculite (vand og vermiculite blandet ved udblødning og vredet af i hånden). En ombygget minikøleskab-inkubator med vandbeholder i bunden kan bruges ved 29-32 °C, og boksen luftes jævnligt. Æggene klækker efter 179-181 dage. Det er en lang inkubationstid, så det kræver tålmodighed.

Lad ikke vand dryppe på æggene, og vend dem ikke. Små fordybninger i skallen er ikke noget problem. Åbn ikke æggene for tidligt, hvis klækningen trækker ud. Temperaturens betydning for udviklingen og for klækningstiden er ikke kendt for arten.

Læs mere: Inkubation af æg

OPDRÆT AF UNGER

Ungerne af *Varanus jobiensis* måler 8-12 cm fra snude til kloak og 19-27 cm i alt ved klækningen. Efter to dage i inkubatoren sættes de hver for sig i akvarier på omkring 40 liter med sphagnum som bund, bark på bagvæggen, en solgren, lidt bark på jorden og en skål med vand med en silkeplante i. Dæk netlågene med plast med tre små lufthuller, så fugten holdes oppe. Solpladsen skal være omkring 32 °C, fx opvarmet af en 50 W glødepære.

Ungerne tager imod føde efter to dage og får hver dag kakerlaknymfer og hakkede nyfødte mus. De vokser hurtigt. Hos mange varaner kan unger holdes sammen i små grupper, men for denne art er det ikke kendt, så hold dem hver for sig.

Sundhed og typiske fejl

For *Varanus jobiensis* gælder de samme typiske fejl som for varaner generelt:

- For lidt lys og UVB, som giver knoglesygdom og sløvhed. Lysstofrør alene er ikke nok.
- Brandsår fra varmelamper, især hos store dyr, der ligger direkte under lampen. Afskærm alle varmekilder, og brug en spotlampe med afstand.
- Fedme, når dyret fodres med gnavere hver dag. Grådige hanner skal motioneres ved at jage maden.
- Parasitter og stress hos vildfangede dyr. Fæcesprøve hos en dyrlæge og mindst seks ugers karantæne er tilrådeligt.
- For tør bund eller for våd bund uden luft, som giver hudproblemer og svamp.
- Slugte rester af kunstplanter og underlag.

Dyr i handlen: der sælges ofte voksne, vildfangede dyr. Det er en grund til at afsætte tid til karantæne og undersøgelse. Der kan gælde importrestriktioner for vildfangne dyr fra enkelte lande, så vildfangne voksne dyr i handlen kræver ekstra opmærksomhed på papirerne. Spørg altid efter dokumentation og dyrets oprindelse. Opdræt er sjældent, og dyr, der er avlet i fangenskab, er langt at foretrække. Søg en dyrlæge med erfaring i krybdyr, hvis dyret taber sig, ikke spiser eller virker slapt.

Læs mere: Køb af dyr: opdræt, vildfang og transport

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.